

Др Нина Планојевић,

ванредни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

Др Душко Медић, „Право обезбеђења потраживања“, Паневропски
универзитет "APEIRON", Бања Лука, 2013, 292 стр.

Нова књига др Душка Медића¹ „Право обезбеђења потраживања“ представља квалитетан рад, који обрађује једну од тренутно најактуелнијих грађанско-правних тема не само у Републици Српској, већ и у читавом региону. Њену садржину чини девет целина, а у свакој од њих је на детаљан и студиозан начин обрађено по једно од девет најважнијих средстава обезбеђења потраживања: заложно право, право ретенције, земљишни дуг, фидуцијарни пренос својине, право задржавања својине, лизинг, јемство, уговорна казна и одустаница.

Излажући у оквирима истог рада разноврсна права обезбеђења, аутор је очигледно желео да у други план стави њихову традиционалну поделу на стварна и лична; и да, уместо подвлачења разлика измеђи њих по том основу, акценат стави на њихову истоветну функцију: да намирење повериоцевог потраживања учине сигурнијим. Након читања књиге остаје утисак да је једина разлика између тих средстава коју је аутор желео да истакне она, која се тиче степена сигурности који при намирењу пружају конкретном повериоцу у конкретној ситуацији – а не може се порећи да је та разлика у пракси заправо и најважнија. Предност приступа који је аутор изабрао је и у томе, што читаоцу пружа комплетан увид у листу најважнијих средстава обезбеђења потраживања – који је код њихове поделе и одвојеног излагања тежи. На тај начин је читаоцу олакшано њихово упознавање и компарација. Коначно, наведени приступ је и у складу са тенденцијом издвајања и формирања права обезбеђења као посебне гране грађанског права и посебне наставне и научне дисциплине. Зато овакав избор тема које чине садржину књиге сматрамо прикладним.

¹ Др Душко Медић је редовни професор на грађанскоправној катедри Факултета правних наука Паневропског универзитета "APEIRON" у Бања Луци и судија Уставног суда Републике Српске.

Посебан квалитет ове књиге је што су у њој, поред средстава обезбеђења која су регулисана у правном систему Републике Српске и која спадају у категорију традиционалних на овим просторима, обрађена и она, која постоје само у упоредном праву, попут земљишног дуга или фидуцијарног преноса својине. Притом аутор показује подједнако добро познавање и аналитичност при обради и једних и других.

С обзиром на велики број средстава обезбеђења која су у књизи обрађена, аутор је морао пажљиво одмерити простор који ће посветити сваком од њих и мишљења смо да је тај задатак успешно обавио. Он највећу пажњу с правом посвећује заложном праву, које је на овим просторима најзаступљеније средство обезбеђења потраживања, а има и највише облика. Покушавајући да буде рационалан, аутор заједничке одлике свих облика заложног права скупа и излаже – што је логичан², али не тако често коришћен приступ у делима овог типа; док особености појединих облика обрађује у обиму, који је примерен њиховој улози у пракси. При том предност оправдано даје хипотеци и регистрованој залози; али, по нашем мишљењу, неоправдано занемарује заложно право на правима. Можда је разлог томе оскудна регулатива овог облика заложног права у Републици Српској.

Осталим средствима обезбеђења потраживања аутор посвећује нешто мању пажњу, сразмерну значају који она имају у пракси, трудећи се да обради сва релевантна питања, али да читаоца не оптерети претераном количином података. Он акценат ставља на суштинска обележја сваког института и издваја најважнија питања, посебно указујући на спорна. Испуњавање овог задатка захтева перфектно владање материјом, што је аутор доказао да поседује. Посебно корисним сматрамо то што сваку целину аутор завршава закључком, у коме сумира предности и мане регулативе средства обезбеђења о коме је реч, износиће затим и предлоге за њено унапређење. Књига садржи и значајан преглед упоредноправних решења. Оно што јој, међутим, недостаје, а што би је учинило још прегледнијом, а самим тим и квалитетнијом - јесте већи број подналова у оквиру сваке од целина. На тај начин би се већ на први поглед учинило „видљивијим“ шта све „Право обезбеђења потраживања“ садржи.

² У том смислу занимљиво је запажање У. Drobniг-а (у сарадњи са С. Jessel-Holst) у књизи „Ка новом стварном праву Србије“, Београд, 2007, стр. 157 и 164 – 165.

Основа идеја коју ова књига носи, што желимо посебно да подвучемо, је да нема бољег или горег средства обезбеђења; већ само оног које је исправно изабрано у складу са околностима конкретног случаја или није. Стога сваки правник мора добро познавати свако средство обезбеђења потраживања, његове одлике, предности и мане, па ће књига „Право обезбеђења потраживања“ проф. др Душка Медића свакако имати широку читалачку публику: од студената права свих нивоа студија до искусних практичара и теоретичара права. Зато ову књигу богате садржине, јасног и разумљивог стила и са квалитетима научног рада са задовољством препоручујемо будућим читаоцима.